

Innst. 221 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:31 S (2010–2011)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer i konsesjonskrav for bygging av gasskraftverk i Norge, slik at gasskraftverk kan bygges uten krav om CO₂-rensing ved oppstart. Staten skal samtidig fremme incentiver som gjør det økonomisk interessant å etablere CO₂-renseanlegg ved nye gasskraftverk.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Espen Granberg Johnsen, Marianne Marthinsen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Oskar J. Grimstad, Henning Skumsvoll og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og fung. leder Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, Knut Magnus Olsen, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, deler for-

slagsstillernes ambisjoner om å styrke kraft- og energibalansen i Midt-Norge.

Komiteen viser til de ambisiøse målene som er satt om å redusere utslipp av klimagasser i avtalen om klimameldingen mellom Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Der er det satt klare mål for å kutte nasjonale utslipp av klimagasser innen 2020. Dersom det åpnes for nye store punktslipp uten CO₂-håndtering, så vil andre aktører og sektorer påføres desto større utslippsforpliktelser.

Komiteen er opptatt av den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge, som i hovedsak har oppstått som følge av etableringen av flere industriprosjekter i Møre og Romsdal.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at regjeringen har iverksatt omfattende tiltak for å forbedre forsyningssituasjonen i regionen, og legger opp til å gjennomføre ytterligere betydelige tiltak. Det vises til olje- og energiministerens brev til energi- og miljøkomiteen vedlagt, datert 30. november 2010.

Disse medlemmer viser til at Industrikraft Møre har fått energikonsesjon av NVE, og at regjeringens politiske plattform legger opp til at gasskraftkonsesjoner skal basere seg på rensing og deponering av CO₂ ved oppstart.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det i dag ikke er noen formelle krav verken i konsesjonsregelverket etter energiloven eller når det gjelder utslipps-tillatelse etter forurensningsloven, om at gasskraftverk skal bygges med CO₂-rensing. Derimot er det i den politiske plattformen for dagens regjering (Soria

Moria II-erklæringen) politisk enighet mellom regjeringspartiene om at alle nye gasskraftverk skal basere seg på rensing og deponering av CO₂ ved oppstart. Som følge av dette krever Miljøverndepartementet at utslippstillatelse etter forurensningsloven kun skal gis til gasskraftverk som baserer seg på CO₂-håndtering.

Disse medlemmer legger til grunn Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 122 (1999–2000) om at det ikke skal stilles strengere utslippskrav for klimagasser enn det som er vanlig for gasskraftprodusenter i andre EØS-land. Gasskraftverk i Norge vil være underlagt det felles europeiske kvotesystemet for utslipp av klimagasser (ETS), og må kjøpe kvoter i dette systemet tilsvarende sine utslipp. Utslipp av CO₂ fra gasskraftverk i Norge vil derfor ikke påvirke de samlede utslipp av CO₂ fra EØS-området.

Samtidig viser komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, til Stortingets klimaforlik fra januar 2008, der det er etablert et utslippsmål for Norges nasjonale utslipp av klimagasser i 2020. Fordi etablering av nye nasjonale punktutslipp vil gjøre det mer utfordrende å nå dette utslippsmålet, mener flertallet at staten bør legge til rette CO₂-fangst og lagring ved etablering av nye gasskraftverk med produksjonsstart før 2020. Flertallet peker på at dette kan gjøres ved at staten tar ansvaret for transport og deponering av fanget CO₂, samt dekker kostnadene ved CO₂-fangst utover kvotekostnaden. Det forutsettes at staten legger opp til en åpen anbudsprosess der den mest kostnadseffektive teknologien for CO₂-fangst velges. Flertallet mener at en slik fremgangsmåte blant annet bør velges i forbindelse med Industrikraft Møres planer om et gasskraftverk i Elnesvågen i Fræna. En slik fremgangsmåte vil sikre at det kan etableres nye gasskraftverk i Norge, samtidig som det ikke svekker mulighetene for å nå utslippsmålet i klimaforliket, og staten bidrar til utvikling av fangstteknologi for CO₂. Teknologi for fangst av CO₂ fra gasskraftverk er fortsatt en umoden teknologi, og det må forventes at de første fangstanleggene vil ha kostnader som vil overstige kvotepreisen i det europeiske kvotemarkedet i betydelig grad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer forslaget fremsatt i Dokument 8:31 S (2010–2011).

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«Dokument 8:31 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om

å endre konsesjonspolitikken – vedlegges protokollen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at økt bruk av gass til kraftproduksjon i global sammenheng fører til reduserte utslipp av klimagasser, dersom gassen kommer til erstatning for kull eller olje som energikilde. Dette er det stor enighet om, og det er også et viktig argument for at Norge fortsatt skal satse sterkt på å beholde sin posisjon som en viktig og stabil leverandør av gass til Europa. Økt bruk av gass til energiproduksjon i Norge vil imidlertid ha stikk motsatt effekt, i og med at Norge i normalår er selvforsynt med elektrisitet fra rene fornybare energikilder, hovedsakelig vannkraft. Potensialet for økt energiproduksjon fra fornybare kilder som småkraft, vindkraft, vannkraft, bølge- og tidevannskraft er stort i Norge, noe som taler for at Norge ikke bør tillate flere utbygginger av gasskraftverk uten krav om rensing fra første dag.

Dette medlem viser til at et bredt flertall i Stortinget i Klimaforliket har vedtatt å redusere de nasjonale utslippene av klimagasser med 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til referansebanen innen 2020. Dette medlem vil understreke at denne målsettingen ikke kan innfris dersom Norge tillater betydelige økninger av utslippene gjennom bygging av nye urensede gasskraftverk. Utfordringen for målsettingen i Klimaforliket er snarere å greie å få på plass rensing av de gasskraftverkene som allerede er i drift på Mongstad, Kårstø og Snøhvit.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at problemene på Mongstad med gjentatte utsettelse av fullskala CO₂-rensing åpner for månelanding andre steder i landet. Når Mongstad-prosjektet nå ser ut til å bli skjøvet ytterligere ut i tid, kanskje utover 2020, bør regjeringen åpne for å ta regningen for CO₂-rensing av et nytt gasskraftverk, for eksempel i Midt-Norge, forutsatt krav om rensing fra dag én. Et nytt stedsvalg for et gasskraftverk med full rensing vil bidra med ny kraftproduksjon, vil bli langt billigere, og vil kunne realiseres langt raskere.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Dokument 8:67 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hjemdal, Øyvind Håbrekke og Rigmor Andersen Eide, om en forpliktende plan for å sikre forsyningssikkerheten for strøm og hindre fremtidige kraftkriser, hvor det tas til orde for å gi klarsignal for bygging av et nytt gasskraftverk i Midt-Norge (Elnesvågen), forutsatt krav om rensing fra dag én, og at staten tar regningen for rensaneanlegget.

Dette medlem deler for øvrig forslagsstillerens bekymring når det gjelder regjeringens opplegg for fullskala CO₂-rensing på Mongstad, og mener at prosjektet antakelig ville kommet lenger dersom man ikke hadde overlatt så mye av ansvaret og regien til Statoil, og dersom man hadde hatt en åpnere prosess med anbud hvor staten garanterer kjøp og håndtering av rensset CO₂, mot at utbygger av CO₂-renseteknologi tar økonomisk og teknologisk risiko.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer i konsesjonskrav for bygging av gasskraftverk i Norge, slik at gasskraftverk kan bygges uten krav om CO₂-rensing ved oppstart. Staten skal samtidig fremme incentiver som gjør det økonomisk interessant å etablere CO₂-renseanlegg ved nye gasskraftverk.

Forslag fra Høyre:

Forslag 2

Dokument 8:31 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken – vedlegges protokollen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:31 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk – bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 17. februar 2011

Siri A. Meling

fung. leder

Snorre Serigstad Valen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 30. november 2010****Vedrørende Representantforslag 31 S (2010–2011) fra stortingsrepresentant Ketil Solvik-Olsen m fl om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk**

Det vises til brev av 17. november d.å. fra Stortingets energi- og miljøkomité vedrørende representantforslag nr. 31 S (2010–2011) fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oscar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk. Representantene fremmer følgende forslag:

”Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer i konsesjonskrav for bygging av gasskraftverk i Norge, slik at gasskraftverkene kan bygges uten krav til rensing ved oppstart. Staten skal samtidig fremme incentiver som gjør det økonomisk interessant å etablere CO₂-renseanlegg ved nye gasskraftverk.”

Industrikraft Møre ble gitt energikonsesjon gjennom stadfesting av NVEs vedtak av Olje- og energidepartementet. Energikonsesjonen inneholder ingen krav til CO₂-utslipp fra anlegget. Utslippstillatelsen og spørsmålet om fastsettelse og eventuelle endringer i CO₂-reguleringer i slike tillatelser ligger under Miljøverndepartementets og miljøvernministerens ansvarsområde.

Som Olje- og energiminister har jeg ansvar for bl.a. strømforsyningen. De senere årene har det vært nødvendig med økt oppmerksomhet på flere regioners forsyningsikkerhet. Dette gjelder særlig Midt-Norge, men også Bergensområdet er et eksempel på dette. Årsakene til disse forsyningsikkerhetsproblemene er primært at det i regionene har kommet store forbruksøkninger knyttet til industrien og petroleumssektoren. I Midt-Norge er dette særlig knyttet til utvidelsene av aluminiumsfabrikken på Sunndalsøra og idriftsettelsen av Ormen Lange.

Regjeringen har i løpet av de fem årene som har gått etter tiltredelsen gjennomført svært omfattende

tiltak for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Det er to hovedelementer i Regjeringens politikk:

- Tiltak i regi av Statnett
- Satsing på fornybar energi og energiomlegging

De tiltak som alt er gjennomført har bedret situasjonen i regionen. Regjeringen legger imidlertid opp til å gjennomføre ytterligere betydelige tiltak for å bedre situasjonen.

Når det gjelder gasskraftverk i Midt-Norge vil jeg minne om at Industrikraft Midt-Norge siden 2001 har hatt et gasskraftprosjekt på Skogn som har hatt alle nødvendige tillatelser til å starte bygging, uten krav til CO₂-håndtering. Det har vært hatt god og konstruktiv kontakt med utbygger underveis vedrørende mulighetene for realisering av gasskraftverket. Utbygger har så langt ikke realisert planene.

Jeg vil også vise til at Norge i løpet av de siste fem årene har hatt en markert økning i bruken gass til produksjon av elektrisk kraft, med prosjektene som er realisert på Kårstø, Mongstad og på Snøhvit. Samtidig har vi påtatt oss nasjonale utslippsforpliktelser som over tid kan bli strammere. I forhold til blant annet Mongstad og Kårstø er det satt i gang et omfattende teknologiløp for å få fram effektive renseløsninger. Dette arbeidet er krevende, både i forhold til ambisjonene på tid og kostnader. Spørsmålet om rammebetingelsene i nye gasskraftkonsesjoner i denne perioden bør derfor vurderes både på bakgrunn våre nasjonale klimaforpliktelser, framgangen i teknologiutviklingen og hvilke andre alternativer som både kostnadmessig og tidsmessig er tilgjengelige for å sikre kraftforsyningen til lavest mulig miljøkostnad.

Det viktigste tiltaket som gjenstår i forhold til å forbedre kraftsituasjonen i Midt-Norge er å få realisert en ny kraftledning mellom Ørskog og Sogndal. I denne forbindelse tok jeg for kort tid siden initiativ til delvedtak slik at byggingen av denne kraftlinjen kan komme tidligere i gang.